

TELEGRAFUL ROMANU

Telegraful este de două ori pre septembra:
Duminică și Joi. — Prenumeratunie se face în Sabiu la expeditorul foiei, pre afara la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditor. Pretul prenumeratunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 45.

ANULU XXII.

Sabiu in 921 Iuniu 1874.

Sabiu 18 Iuniu 1874.

Cetim în nr. 139 și 140 „Herm. Ztg.“ nisice scris telegrafice, cum că dlu ministrul de justitie ar fi respuns la interpellarea deputatului său Wächter facută în privința causei scănelor Saliste—Talmaci și Branului într-acolo: că proiectul de lege indigitat în § 82 al art. dietalui 53 din an. 1871 ar fi gata și în sesiunea dietala de toamna se va asternă dietei.

Este de mare importanță acesta scris — și facem atenție pre locuitorii numitelor scăne și comune, a nu sta cu nepasare.

„Herm. Zeitung“ — că și deputatul Wächter — se află numai conditio-nat multiemisi cu respunsul dlu ministrului, adeca pentru că nu se aduce acelu proiectu curendu în dieta și pentru că încă nu li s-au descoperit cuprinsul proiectului; totusi ei inse, că toti sasii, speră că li se va face dreptate, adeca — după parerea lor — dietă și ministeriul de adi va recunoaște și va îndrepta ratecirea dietei din 1871 și a ministrului fostu Baltazar Horváth, ce ar fi facut, când au sistat cursul legii urbariale în teritoriile amintite, și „Tageblatt“ din 18 Iunie declară de o asemenea ratecire și §-lu 97 alu proiectului legei de arondare, prin care se promite că despre averea ce o administrația Univ. sasa va dispune o lege specială.

Acestea proiecte ministeriale au fostu o cauza principală, de au alarmat sasii tota lumea strigandu: că li se rapescu averile și se nimicesc elementul germanu din fundul regiu.

Nu ne ieră spatiul a reproduce aici aceasta cauza și resp. cărtă impor-tantă dela capu pâna la fine; dară nici potem tacea de a aduce aminte fratilor noștri români din tienurile Saliste—Talmaciului și Branului, că sa se trezescă, și sub conducerea cea intelectuală de pâna acum, sub oareea au secerat resultate bune pâna astăzi, sa se intrepuna ierăsi pentru cauza și dreptulu loru cu totu pu-terile că sa nu se poată că, ca din indi-ferentismu au patimitu.

Credem să sperăm de alta parte, că nici acei deputati dietali români cătu de putieni aru fi ei, nu voro intrelasă, a priveghia — barem numai pre cătu facu deputatii sasi în favorul națiunii loru — asupr'a acestei cause mari, care atinge în fine cestiu-ne românilor din fundul regiu și a averei acestui teritoriu.

Amu vediut la an. 1871 cu ochii, căto de multă s'au interesat în diele Ungariei deputatii eminenti magari — între ei d. e. actualul dnu ministru de finanțe Ghyczy — pentru drepturile locuitorilor din teritoriile Saliste—Talmaci și Branu, scapandu-i deocamdata de pericolele legei urbariale, căci déca după acea lege s'ar fi tractat acești locuitori, pâna astăzi perdiendu și padurile și pasiunile din cari trăiesc, pote jumetate aru fi parazitii patria și toti aru fi cadiuti în proletariatu.

Nu ne indoim înse nici despre aceea ca actualul dnu ministru de justitie, nu va putea dă unu volu de blamu și de ignoranță dietei și regimului din 1871, că cându acestia la croirea §-lui 82 art. 53. 1871. nu aru fi sciutu ce facu, precum ascăptă jurnalele sasesci și toti sasii.

Mai tare credem, că ministeriul reg. ung. de astăzi ală justitiei va merge mai departe în cunoștințele de dreptu și va află, că în fundul regiu, de carele se

tinu și comunele și teritoriile Saliste—Talmaci și Branu, nu au pututu exista urbarialități, și starea acea abnormă în careau adus Universitatea sasa — că administratoru, judecatoru și totu odata pretensiivu domnul pamentescu — pâna la 1848 pre numitele comune, au fostu unul dintre cele mai mari abuzuri ale naționalei sasesci. Nu va suferi dlu ministrul de justitie, că atâta comune libere sa fia rapite de veniturile loru alodiali cari curgo pâna adi în fondul Universităti sasesci; nu va suferi că tiéra și statul sa plătesca miliōne de bani totu în același fondu sub tituli false de urbarialități inventate asupr'a numitelor comune, nu va suferi că dieci de mii de locuitori liberi sa fia și adi, iobagii unei corporații esclusivu naționali sasesci, carea nu are nici unu fundamento de dreptu și nici unu titlu legalu la pretensiunile loru, decâtunumai fortia brutală și pergamente false.

Nu jace nedreptate în §. 82 ex 1871 și în concernintele acte ministeriale și legislative, ci jace nedreptate strigătoria la ceriu, în solvirea miliōnelor dnu casă-tierei în fondul Universitătiei sub tituli falsi de unde se datăză scăle nemtiesci luterane, în inghitirea a 22 de munti, în același fondu posesu 95 ani de granițierii regimentului rom. Liu prin ajutoriul fostului cancelariu Reichenstein, în ocuparea tuturor veniturilor alodiali din numitele comune prin Universitate, și în pretensiunile oribile ale acesteia la totu muntii, padurile și pasiunile comuneilor numite.

Mai atingem aici pre scurtu, pentru chiarificarea publicului, două puncte și adeoa acelea obiectiuni ale sasilor: că ei suntu vecchi posesori a pretinselor drepturi și apoi că deciderea acestei cause nu se tiene de competenția dietei, ci de judecatoriu (resp. urbariali). Ambele obiectiuni suntu neadeverante. Diетеle Ungariei și Transilvaniei (de es. din 1651—4, 1690, 1691) și regimile de mai nainte (d. es. sub Maria Teresia și Iosif) asi și legile (d. es. Aprobata e C. Edict. 80) au dispusu în această cauza, carea fu în fine predată și în competenția unui foru specialu (forum productionale) înaintea căruia, sasii erau datori a-si dovedi pretinselor loru drepturi în formă procesuala, și pre cari procese le-au perdutu finalmente nația sasăscă.

Posesione legală — bă nici faptica în totu — nu au avutu nici cându naționa sasăscă în pretinselor drepturi, căci în săptă pâna la 1848 nu au fostu posesiune, ci numai procese, certe, protestații, ba și batâi cu moarte, între locuitorii și între ampliații și sergeantii Univ., ieră dela 1848 începe au trăsă Universitatea numai cătu-va venită dela cărciu marit in scănele Salistei și alu Talmaciului, și dela mori in celu din orma, sub neconitențe pedeci și protestații din partea comuneilor.

Déca înaltul ministeriu regiu de justitie, va luă adeverat'a stare a lucrărilor în dréptă considerație, — și credem că consequenter va face acăstă — apoi nu va putea altcum, decâtunumai propuna total'a eliberare a comuneilor de sub jugulu Universitătiei, și apoi a lasă pre fia-care parte a-si cere ale sele pre calea legei ordinarie, său în casu, cându nu va descurca lucrul pre deplinu, a îndrumă pre sasii și resp. Universitatea, că din nou sa-si documenteze pretensiunile sele înaintea unui foru specialu delegat.

Legea scălelor medii în Ungaria.

(Fine)

Trecem acum la unele reflecții asupr'a formei, în care nouă lege a prinsu a vedé lumină perondundu cele 9 secțiuni și strângându-se și prin comisia centrală. În privința acăstă nu potem decâtunumai să susținem apărăriile publicate, nu în foile opuse, ci în cele loiale guvernamentale, de către unii barbati de școală.

Este sătore comicu cându parintii patru se privesc de unu tribunalu pedagogicu, basandu-si competenția pre acea impregnără, ca au umblat odiuora la școală. Lucru devine mai comicu, cându ei la crearea legei pentru invetiamen-tul se intindu a decide: care obiecte, în care clase și cum să se propuna. Acăstă pâna acum nu s'a ivită în nici unu parlamentu. Noi cunoscem numai unu proiectu compueto pentru invetiamen-tul scălelor medii din epocă lui Mühlner în Prusia. În acăstă proiectu nu se menționă nici unu obiectu, și proiectul celu nou, ce 'lu va asternă ministrul Falk la dieta, siguru că nu va avea face cu obiectele de invetiamen-tu. Acăstă o pretinde natură luerului. Obiectele de invetiamen-tu nu cadu în competenția camerei legislative. Acăstă are de a statori numai principiile con-ducerei și administrationei invetiamen-tului. Acăfie și terenul permanentu ală școlei. Obiectele de invetiamen-tu, împartirea loru, materialul ce are a se percorge, pentru că scălele medie să-si ajunga scopulu, totu aceste cadu în competenția ministrului și a barbatilor speciali de școală, cari datori, prin chiamarea loru, a tienă contu de totu reperintele, dictate de im-pregnără, în sfără invetiamen-tului, treboie din cându în cându să facă modifi-cări și să adopereze planul de invetiamen-tu, pentru că scălele să-si ajunga scopulu. Prin urmare aci nu poate fi vorba de lege, prin care să se sanctioneze, că cetațienii Ungariei pentru mai multu tempu, său mai multe generații, numai atâtă si atâtă au să invete în scălele medie, și mai multu nu. Atare lege este unu muru chinesescu pentru invetiamen-tu și apelându la sinceritate trebuie să recunoștemu cu totii, că statul Ungariei are mai putina necesitate de asemenea muru. Dara nu numai persoane singularele său pronunciati contra legei din cestiu-oi și corporaționi intregi. Cine nu scie despre reperintele tiente de clericali în capitală Ungariei Budapest. Cine nu cunosc spectacolul și conclușele in-dreptate contra legei acesteia. Bine să observăm că între clericali suntu barbati, cu cunoștințe mai profunde pre terenul scolasticu, decâtunumai multi dintre reprezentanții tieriei. Sa admitemu că clero-ru a pasit contra legei, pentru că li se alterează dreptulu de administrare și inspectiune asupr'a gimnasielor loru con-fessională. Ce sa dicemus înse despre adunarea profesorilor dela gimnasiile și scălele reale din Budapest, cari au de-cisă a face o adresa ministrului de culte și instrucție, în care să-si exprime ne-mulțumirea cu legea mentionată. Ei bine, aceste remonstrări, sa ramana ele de totu neconsiderate*)?

*) Pre cătu scimă noi în urmă unu conclusu sinodal din anul acestă s'a facutu și din partea Consistoriului archidiocesan și reprezentanțe la dieta și la ministrul deocamdata; altă s'a fostu facutu de corpul profesorale ală gimnasiului nostru din Brasov inca în anul trecut — totu cu privinția la proiectul din cestiu-oi. Red,

tră celelalte părți ale Transilvaniei și pentru pro-vincile din Monarchia pre unu anu 8 fl. ieră pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și terii străine pre unu 12 1/2 anu 6 fl.

Inseratele se platește pentru întă'a ora cu 7 er. sirul, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 er. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 er. v. a.

Pre lângă defectele menționate și accentuate cu destulă potere nu numai de diuariștică, ci și de corporaționile cele mai competente noi mai constatăm încă unu defectu, care ignorandu-se va para-liză invetiamen-tul în statul unguresc. Defectul consistă în total'a despătarare a acelei impregnără, ca statul unguresc e poliglotu. Naționalitățile trebuie considerate, cându e vorba de organiza-re invetiamen-tului. Invetiamen-tul numai atunci va fi încoronat de succesu, și va produce fructe binefacetorie cetățienilor Ungariei, de cădă la organizarea lui se va tinenț contu de reperintele și insușirile indi-viduale ale fia-cărei națiuni. De cădă voim să ajungem la o trăpă egală cu celelalte popore europene, este absolută ne-cesitate, că să generalizăm invetiamen-tul, adeca să facem posibilă fia-cărei națiuni, a produce cătu se pote mai mulți barbati invetati, căci inteligenția nu este numai pentru națiunea care apartine ci este totu-oata și pentru ouărea și binele statului. Cu cătu ouă statul va avea mai mulți inteligenți, fără respectu la naționalitate; cu atâtă va avea mai mulți factori și motori ai progresului în cultura; și cu cătu cultură va fi mai latită, cu atâtă mai multu va inflori și statul. Acăstă nu poate fi, pâna cându legislatori, la crearea legilor vor avea înaintea ochilor numai favorisarea unei națiuni care formă media minoritatea din populația statului.

Asia dă ce e de facut? Nici mai multu nici mai puținu, decâtunumai să pro-ochiamă și în Ungaria și Transilvania libertatea invetiamen-tului, și sub devisa acăstă să se facă o lege pentru scălele medie, care să înlesnească tuturor naționalitatilor invetiamen-tului, că cătu se poate mai mulți tineri să ajungă prin academii și universități. Spre scopul acestă se cere, că să se tienă conferinție de profesori de diferite naționalități; și consultările și conclușele loru să fia respectate, și considerate la crearea legilor relative la școală; mai departe la an-chetele convocate de ministrul cultelor să se invite barbati de școală din diferite naționalități. Pâna cându nu se va pur-cede astfelu, pâna atunci nici o lege pentru școlă nu va avea succesul pretinsu de binele și salutea statului, cu atâtă mai puțină legea, care se află la pragul dietei.

Aceste amu avutu a observă în pri-vinția formei, sub care s'a desvoltau acăstă lege.

Încheiamu aceste reflecții, și acelora parinti ai patriei, cari, preocupati de tendinția magiarisărăi, au pusu prea multu pondu pre limbă și istoria magiară, le adresău cuvințele unui barbatu celebru din Germania: „Um Gotteswillen nur den Unterricht der Staatssprache und der Geschichte nicht benützen als Abrichtungsstunden auf die Vaterlandsliebe!“

Unu evenimentu, demisiunarea ministrului de resbelu bar. Kuhn, a facutu sensație mare în presă din Budapest și Viena. Mai tare și exprima mirarea de schimbarea cea neasceptată în ministeriul comunu de resbelu. Unele se temu de schimbării în sistem'a politica a imperiului, altii de vră-unu resbelu în ore-care parte.

De ministru de resbelu comunu s'a denumită bar. Koller locuitoriu și comandanțele generalu din Boemia. Fostul ministru de resbelu primește o comanda generală în Gratian. Capu alu statului majoru alu armatei s'a denumită generalul Ioanu favoritul ală archiducelui Al-

brecht. Despre acestu din urma se dice ca in scurtu se va denumi de comandante superioru alu armatei.

Se vorbesce multu de unu furtu ce s'au comis in otelulu ambasadei austro-ungare din Berlinu, cu ocasiunea căruia s'au instrinatu mai multe depesete de insemnatate.

Revista diurnalistică.

Retragerea ministrului de resbelu baronu de Kuhn a suprinsu cercurile politice astu-feliu incătu abia numai unele foi se reculesera pentru a face o apriatire mai detaiata a evenementului dilei.

„Pesti Napló“ dice : Ministrul președinte fu celu dintâi care a primit scirea, densulu se astă logm'a in comisiunea centrală a dietei și impartasi acestu evenementu ablegatorilor. Ministrul președinte fu ingramadit cu intrebări despre cauza și motivulu dimisiunei, darea n'a facutu mai departe alte descoperirii. Suntemu asigurati ca ministrul presedinte nu fu mai putien surprinsu decătu deputatii. La tōta intemplarea retragerea lui Kuhn e ca atâtă mai greo de espluat cu cătu ministrul de resbelu a primit dela delegatiuni uno votu de incredere strălucită.

„Pester Lloyd“ facendu o apriatire mai detaiata asupr'a evenementului, după ce arăta ca diferitele versiuni relative la retragere suntu false se exprima astufeliu : E mai verosimilu versiunea ca lup'a ce-o are ministrul comuno de resbelu de pâna acum, de mai multi ani, cu totu felul de influenție ce s'au afara de ministeriul comunu, fia cu statul majoru, cu inspectoratul supremu său cu adjutanții generali, s'a terminat in desavorul ministrului responsabilu. Si de aci provine ca impresiunea evenementului mai de curendu, in primul momentu e intrădeveru trista. Cam nelinisciti tresarimi din acea ilusione că si cându influența de care e aici vorba n'ar mai există, că si cându așaom'a, ca si pre terenul militiei totulu se pote intemplă numai prin ministrul responsabilu si numai in forma strictu parlamentaria, aro si dejă mai pre susu de tōte atacurile.

Fără voia ni aducem aici aminte de faimile ce circulau cu ocasiunea ealatoriei unui membru din famili'a ilustra domitoria prin tierile sud-slavice. Evenimentul celu mai nou din Vien'a e impresorat de cétia in care nu potu petrunde privirile celor mai departati, dura celora ce se ocupara multo tempu de lucruri politice, li spune uno instinctu ca retragerea baronului de Kuhn e celu putien uno semnu reu.

„Reforma“ e de parere, ca memo-

randolu elaborat de cătra B. John, care fu subternutu in Novembre anulu treecu Majestătiei Sele, a sguduitu positiua lui Kuhn, pre carele nu voira sa-lu demisioneze inainte de a trece sesiunea delegatiunilor. B. Koller trebuie ca la tōta intemplarea este denumită de ministrul de resbelu cu contielegerea lui Andrassy.

„Ung. Lloyd“ scrie : De-si s'a de-partatu inainte de a cadé totusi no parlamentul l'a adus la cadere. Cine a facutu dara acés'a ? Intrebarea acés'a ce descépta cele mai variu presupusiuni ne face, cu totu respectul ce-la avemu cătra dréptulu nemarginitu de denumire alu coronei trebuie sa o marturisim, ne face, dictu, sa primim acés'a schimbare cu óre-care neplacere. Este uno secretu descovertu ca inspectorul generalu alu armatei, Archiducele Albrecht, n'a traitu totu-déun'a in cea mai buna armonia cu ministrul de resbelu de Kuhn si ca a-deze-ori s'au intemplatu certe de resortu intre acés'ti doi inalti dignitari militari. Si opinionea publica preste totu a luat partida pentru baronulu de Kuhn.

Dara acestu evenimentu no ne va atinge in modu placuto, de vomu aduce faptul retragerei bar. Kuhn in legatora cu altele, despre cari credem ca avemu sciri positive, ca adeea baronulu de Kuhn nu fu de ajunsu spriginitu in momente decisive si nu e eschisa nici presupusiunea, ca uno ministru de altintre cu capacitate probata sa demisionat intr'unu momentu cându s'a facutu la densulu e-sperint'a ca nu va pote sa esecuteze tōte.

„Hon“ scrie : Scirea ne este asiá de negatitii, cătu nice nu potem sa spremu de locu inca tendint'a ei, de acea nice nu vorbim mai departe despre objectulu acés'a pâna ce nu ne vomu convinge adeverulu impartasirei. „Ellenor“ e unic'a făia ce se bucura de retragerea lui Kuhn. De e adeverat u ca se duce Kuhn, atunci se indepartează si spiritul inimicu institutiunii honvedismului ung. Afara de acés'a mai vorbesce „Ellenor“ si despre machinatii secrete contra honvedilor, cari machinatii vorau sa le motiveze unii intr'o interpellatiune, inse dupa cum se crede ministrul celu nou de resbelu va face interpellatiunea de prisosu.

„Egyetertés“ dice : Despre retragere noi n'avemu baremu presupusiuni si asiá ni se ofera ocasiunea de a esperia ca opinionea publica pre terenul armatei comune are numai mintea marginita a unui suditu.

„Neues Pest. Journal“ scrie : Baronulu Kuhn a sciutu sa-si asigureze administrationei sele oficiose uno monu-mentu de onore pentru tōte temporile. Esecutarea deoblegamentului generalu mi-

gatoriu pentru toti, ca adeea carteau sa fie aprobatu de autoritatea scolastica.

Pentru scolele secundarie său gimnasiiali inca a inceputu a se arăta dejă uno felu de concurenția intre autorii diferitelor manuale scolastice, mai vîrtoșu pentru cursula inferioru. Dara ele nu lipsescu astadi nici pentru cursulu superioru. Ba inca au inceputu, mai de curendu, sa apară căte uno manualu chiaru si pentru facultatea de filosofia si de dreptu.

Vomu dă aci pucine notiuni despre cartile scolastice (secundarie) tiparite dincolo de Carpati, in România libera, că unele ce suntu pote mai putien cunoscute lectorilor si profesorilor nostri de din-cocé ; si acés'a cu scopu de a si-le poté procură si a se poté folosi cu ele la tempu.

Pentru procurarea loru, recomandăm aci in parantesă, librari'a d-lui Socecu et comp, din Bucuresc, că on'a care responde mai regulat angajamentelor. Afara de acés'a ea credităza nu numai librariilor ci si personalor singuratic, numai sa sia cine-va „omu de creditu.“ Insistatorii si neparolistii curendu se de-ochie.

Vomu incepe cu studiul regiuniei, tienendu-ne de masim'a vechia „ab Jove principium.“ Ne vomu dă căte o scurta opinione asupr'a acelor's, pre cari le cunoscem mai de aproape.

litariu si a organizației de astadi a armatei este oper'a sea. Ceea ce dă de-missiunei lui Kuhn o însemnatate mai mare suntu aparținile surprindetorie intre cari a urmatu. Totu-m'a trei septamâni suntu de căndu primi manifestații linguisitice de recunoștința si incredere din partea delegatiunilor. Crisea ministeriale asiá dăra nu numai s'a nascutu afară de parlamentu si a crescutu afară de parlamentul corporilor representative, ci stă chiaru in contradicție cu manifestații chiar ale acelor's si acesta e laturea ce ni insufla ingrijiri si ne pune pre cugete mai alesu căndu nici nu avem de a face cu o intemplare singuraleca.

Imperiul alu treilea.

Să pare ca de vre-o căte-va dile după incetarea palmuirilor reciproce au urmatu intre Parisu si Versailles uno felu de armistițiu pentru pregătirea multelor duele ce voru avea sa se intempele intre bonapartisti si republicani. Guvernul nu scie sa faca in acestu intervalu alta ce-va decătu sa suspendez in drépt'a si stâng'a cu asemenea impartialitate la jurnale. Uno corespondent care atâtă prin domiciliul cătu si prin relațiile sale este in stare a-si dă o judecata despre factorii, cari suntu decisivi pentru destinatele Franciei, tramite din capitala Francei diariul „Fremdenblatt“ urmatorele siruri ce caracterizează pre deplin sensația ce domnește acolo :

„O templare politica e pre cale, aerul si inadusitoriu si de o ferbintiela apesară si pre orisontulu Franciei se radica nuorii cei negrii cari la inceputu suntu mici si neinsemnatu, din ce in ce inse devinu totu mai desu, si ineluiu ceriulu intregu spre a pustii descarcându-se cu repediune serman'a tiéra.

„Da, este ce-va ce ferbe si cloctesce in ascunsu si trebuie sa erumpa — e o lovitura de statu in aeru ! De se va esecuta ea de cătra bonapartisti sau de cătra republicani, nimenea nu scie, inse fia-care sa teme de o lovitura de statu numai in legatura cu imperiul si asiá va si si trebuie sa fia.

„Mac-Mahon, căruia s'a atribuitu o mâna de feru, totusi e prea slabu pentru a guverna Francia, la acesta se recere mai multu decătu renumele unui soldatu bravu, la acés'a se recere neconscientiositate si geniu. Amendoue aceste nu le are si cum sa se aperă densulu fără de aceste dōue arme contr'a puternicelor partide ce vreau sa-i smulga sceptrul din mâni.

„Templarile din dilele din urma dela gar'a drumului de feru in St. Lazare suntu

nuorii cei negri cari se aduna intr'o tempestă, si nu inzedaru s'a desfăsuriat o asiá colosală potere armată. Se credeau omenii strămutati in tempii imperiului, cu ocazia acelor multe nelinisciri ce faceau sa tremure totu-déun'a tronulu imperialu. Tōte ultile ce mergu spre St. Lazare erau ocupate de cavaleria grea, cu carabin'a in mâna, de infanteria cu bajonetă scosă si de soldatii politiei, o multime colosală de omeni erau veriti printre sirurile soldatilor. Se vedea desfăsuriat tōta poterea politice o a ereditu Mac-Mahon dela imperiul, că „sabia a marii ducese“, se vedea că unii canibali cari se observa numai la revolte si cari dispara după densele cu acea iutăla cu care s'au ivit, si se vedea ieră omeni teneri cu insemnatu rosii in gaur'a brambilor — studenti cari veneau dela cuartirul latin spre a aperă republic'a, ilușiunea tenerimei, contra bonapartistilor.

Preste nopte se rostogolia pre bulvarde o multime indesata de omeni in susu si in josu asteptandu „Jurnalul de séra.“ Nici unul nu se poate suferi sa ramane acasa, totu insulă se temea ca va absența dela unu evenimentu. Cându se aduse cătra 12 ore diariul „Soir“ da chiosca, incepă o imbuldiéla si impingere pentru a cuceră vreun exemplar, ceea ce determină pre venditori de a duplică pretiulu jurnalului. La tōte ferestrele cari dau ceteriorilor destulă lumina, pre lângă tōte laternele din drumu se formara grupe, cari ceteau curiosi si in fuga colonele foieci si si faceau observări reciprocce. Gar'a dela St. Lazare, spectacululu primelor tiralerii bonapartistice absorbi interesulu multimei, care multumita numai trupelor desvoltate de cari amintiramu mai susu nu se potu multiem deplinu.“

Se vede ca lucrările in Francia iau o facia seriosa si Mac-Mahon nu scie predominant situatiunea. Thiers a potutu acesta fiindu ca densulu cochetându căndu cu o partida căndu cu alt'a se sustinu prin balansiere intre densule. Dala Mac-Mahon se asteptă politică unui „sabreur“. Se credea ca Mac-Mahon va pune mâna pre sabă si toti se voru pleca. Dara ieră ca vedem ca „loialulu soldat“ „devinsulu gloriosu de Reichshoffen“ nu insuflă temere nimenui. Rosii suntu mai aroganti ca ori si căndu si bonapartistii lucrăza că si căndu ară si domni in tiéro. Maresialul cătu de brava sa aretată totu-déun'a pre campulu de resbelu, e totu, numoi omu deferu nu, după cum l'ară trebuu Francia. Fia-care partida iu exploatază si tōte partidele i se opunu. Domnul de Broglie pre aci era sa dea tiéra in manile orleanistilor fără de a observă maresialul si astadi predominantesc dom-

Asemenea Geografa antica (a imperiului romanu) de Sieicariu.

Nu de multu a aparut „Istoria antica“ cu Geografa ei, totu intr'u volum de M. Michaelescu, — pentru I-ma cl. gimn. Ieră pentru cl. IV-a „Geografa fizica si politica“, de M. Michaelescu, opu, care se recomanda prin facilitatea stilului.

Dara mai preferabile este, după unii, si după fondu si după forma, fiindu scrisa fără semne si intr'o limba mai radicale „Elemente de Geografia“, opu elaborat după ultimele modificări facute in organizația statelor, si pre basile celor mai noi date statistice, de Angelo Demetrescu, Ducurescu 1873, celu mai acomodat manuale pentru geografie, scurta istoria si statistică a Europei si celor-lalte părți ale globului, pentru cl. IV-a gimnasiale.

Pentru cursulu superioru suntu patru manuale de istoria universale ; celu mai vechiu si tiparit cu cirile este a lui Crețiescu. Mai noi suntu traducerile lui Cernatescu după Duruy, a lui Mesiotă după Püz (tiparit la Iassi), si pote celu mai bunu manualu de istor. univ. (introdusu si in departu) este al repausatului Mandinescu, fostu profesorul la seminarul din Socola (lângă Iassi).

(Va urmă).

FOISIORA.

Cartile scolastice române.

Nu mai departe decătu in deceniul trecutu se simtiā o mare lacuna in privint'a cartilor de scola tiparite in limb'a româna. Atâtă profesorii, cătu si scolarii de pre atunci, si aducu inca bine aminte căta greutate aveau cu prescrierea obiectelor de invetiamente, căta perdere de tempu se causă : acelor'a cu dictatul acestor'a cu scrisulu ; căti erori de condensu se străcurau in manualele scrisice, cari faceau materi'a grea de intelelesu.

Astadi, gratia progresului si slăvintei unor profesorii, căror'a le place laborea, acestu defectu se affă binisioru delatoratu.

Pentru scolele normale (numite in România primarie) se astă tiparite o multime de carticele, in cătu formăza o adeverata concurență, atâtă in privint'a materiei, cătu si in privint'a modului de expunere, său a metodului ; astfelui sfîndu, nici nu le mai specificămu. Pote ori cine sa ia la mână uno catalogu alu unei librărie si se va convinge despre numerulu loru. Ori care profesor si alege din ele după cum i convine : după renumele autorului, după cunoscintia ce pote ca o are, său după gustu, observându unic'a condiție obli-

nulu de Saint Paulu spiritulu mares'alu lui și pregatesce pre sé'm'a bonapartistilor unu terenu ce le ajunge spre a recascigá totu ce au perduto inainte de 4 ani.

Celu mai bunu aliatu alu bonapartistilor e la tóta intemplarea domnului Gambetta. Densulu trebuie sa se mai produca numai in un'a séu döne scene cum fura cele mai de curendu si preste intrég'a Francia ya trece strigarea ce a trecutu inainte de lovitur'a de statu dela 2 Decembrie pre buzele tuturor : „L'empire est fait.“ „Imperiul este facutu“. Décă aru si Mac-Mhon mai multo decâtunu soldatu bravu, de aru avé energi'a sa compuna unu ministeriu bonapartistu si sa marturisésca franeu de ce colóre e densulu, nu ne indoimur si tóte reporturile ce ni sosesecu din partea competentilor ne intarescu in consideratiunea nostra, ca imperiul in scurtu tempu va fi restabilitu pre cale pacifica si legale, prin unu plebiscitu, a cărui reusire de adi s'ară poté privi de pucinu dubiosa. Dara ducele de Magent'a nu e omulu de a face acést'a, elu e cu multo mai neresolutu si mai onestu decât de a se desparti de cei ce lu pusera pre „tronu“. Noi si neamanavere furtune astépta pre Francia. De va succede astadi dlu Gambetta de a octroá tierei republic', elu aru trebuí sa proceda cum a procesu ducele de Broglie. Elu aru trebuí sa suprime jurnale, sa opresca adunările electorale si sa domnesca in stare de asediu. Intrebarea nu este posa intre unu imperiu liberalu si o republica liberala, ci intre imperiul cu institutiunile dela Espinasse si Pietri si intre o republica cu anarchia legalisata. De libertate nu este vorba nici pre o parte Cum ca unu poporu cum e poporul francesu se intorce acusi aproape de unu seculu intr'unu cercu vitiosu, e unu lucru numai demnu de compatimire. Dara noi dure re nuputemu presupune, caiva succede in celu mai deaprope tempu, a strabate prin acestu cercu vitiosu si fermecatoriu, in care l'au bagatu spiritulu proprietorul sele patimi.

„Fr. Blatt.“

Politie'a Germanie'.

„Le Mémorial diplomatique“ a primitu dela Berlinu, articululu urmatoriu asupr'a politicei imperiului germanu :

„Imperiul germanu este astadi statul celu mai calumniat in Europ'a. Nu in totu'dun'a asupr'a popórelor celor invinse, dara chiaru si asupr'a popórelor celor ingingatorie, se arunca false imputari. Nour'a confederatiune care forméza imperiul germanu este espusa la atacuri continue. Ea este numita ambitioasa, atunci cându ea n'are decât o singura ambitiune, ambitiune forte legitima cu tóte acestea, de a remanea stâpana la dens'a casa si de a-si padi propriul ei caminu. I se impata ca a returnat ecuibrul generalu alu puterilor, dara acestu ecuilibru, pre care căti-va ómeni de statu 'lu regretă atât'a astadi, eră atât de slabu, atât de fragilu incătu n'a sciutu sa apere pre nimenea; elu eră fara fortia, fiindu ca valatuculu pre care se invertea, adeca Germania, eră incapabilu sa-lu mai sustienă. Aici suntemu de idea ca Germania astadi unita sub sceptrul Hohenzollernilor, este celu mai bunu ecuilibru, findea ea comandă respectul si garantéza pacea generale mai bine decât cum o garantă alta data puterile maritime, totu'dun'a in lupta cu puterile de uscatu. Nu mai admitemu marele argumentu: spiritulu cuceritoriu alu casei de Hohenzollern. Regele Fridericu II a aperat patrimoniu seu contr'a a trei mari puteri care jurasera ruin'a sea. Elu s'a mentienutu prin geniulu seu si astadi inca i se mai arunca piétra pentru ca n'a consimtut la mórtea patriei sele!“

„Ceea ce, dela resbetulu de siepte ani incóce a marit u pre Prussi'a in opinionea popórelor germane este bravur'a rasei sele; dara, mai multu decât tóte, bun'a administratiune a justitiei si a finantelor. Reconstituirea monarchiei prussiane in 1814 nu era nici decum in proportiune cu eforturile ce facuse pentru restabilirea vechiei ordine de lucruri in Europ'a. Acest'a este unu ade-

veru recunoscutu atât de inimicii cătu si de amicii casei de Brandenburg. Nu Prussi'a, ci Russi'a, Austri'a si Anglia suntu cele ce au profitat mai multu in teritoriu si in influintia politica, din infrangerea dela Waterloo. Prussi'a a remas o putere militaria, dara de a dôu'a mâna, politicesce vorbindu, pâna in diu'a cându Francia, declarandu-i resbelulu, a facutu din tr'ens'a celu mai putinte statu de pre continentu. Francia aru si luat Rinulu déca aru si invinsu pre Hohenzollern, si acesti'a, fiindu ingingatori, au luatui Franciei Alsasulu si Loren'a. Stabilimur acésta situatiune fără a ne face advocatii acestei politice de revansa si de represalii. Suntemu convinsi ca Prussi'a n'are nici de cum dorint'a sa mérge pre urmele lui Ludovicu XIV si ale lui Napoleonu I; ea nu aspira decât la a se consolidă in intru si a veghiá, in occidentu că si in orientu, la mentienarea Statului quo europeanu. Caracterulu nouui imperiu este puru pacificu si conservatoriu si acei'a cari voru sa faca prelume sa créda contrariulu, nu suntu pre adeverata cale. Imperiul germanu nu este ostil nici chiaru religiunei catolice: elu va combate papalitatea pre cătu tempu papalitatea se va areta inimic'a societătiei civile, si va tinde a returna autoritatea temporale, care este de origine totu atât de divina că si autoritatea spirituale.

„Dara, s'a disu: „Imperatorele Vilhelm n'a voit uelu ore sa puna o ramura a casei sale pre tronulu Spaniei, si guvernulu seu nu revine astadi asupr'a acestui proiectu, care dă pre fatia o ambitiune fără mersu?“

„Vomu respunde ca nici odata imperatorele Germaniei nici cancelariulu seu n'au hranit u asemenea idea, si ca au remas pre deplinu straini de combinatiunea care s'a proiectat alta data, fără scirea Imperatorelui, de către generalulu Prim, principesa Antonia a Portugaliei si sotiu ei principale ereditariu de Hohenzollern. Acest'a eră unu faptu alu ruedelor, nu eră unu lucru politiciu deliberat cu seriositate si primu in sinulu cabinetului dela Berlinu. Imperatorele Vilhelm n'a facutu din acést'a cau'a sea propria, decât in momentul cându a voit uelu faca sa renuncie la acést'a, intr'unu modu publicu pentru densulu si pentru cas'a sea, eeee ce a credutu ca este degradatoriu pentru demnitatea coronei sele, si ceea ce l'a indispusu si mai multu decât la inceputu, elu nu voia nici decum sa se amestec in acesta afacere nici sa-si asume cea mai mica responsabilitate.

Acest'a este adeverulu asupr'a acestui incidentu alu candidaturei la tronu spaniolu. „Dara poté ca ni se va obiectă inca ca, astadi ingingatoriu, Imperatorele Vilhelm si guvernulu seu au revenit u din nou asupr'a cestiunie, dupa cum o probéza in desfulu missiunea comitelui de Hatzfeld.“ Noi inse vomu respunde categoricu ca caracterulu si importantia acestei missiuni au fostu reu intelese si reu apreciate. Comitele de Hatzfeld a fostu tramsu la Madridu că sa se asigure déca guvernulu maresialului Serrano are sianse seriose de durata si sa stabilésca, in casu afirmativu, bune rapórtu cu densulu; si mai tardu sa-lu recunoscă intr'unu modu formalu. Guvernulu germanu se interesă de pacificarea Spaniei, si este ostilu intreprinderei lui Don Carlos; elu nu se opune la form'a republicana atât in Spania' cătu si in Francia'. De aceea Germania are necessitate este unu debusieu pentru comerciulu seu, pre care 'lu cauta pretutindeni, si nu se gandesce nici decum sa-si incerte noroculu că sa stabilésca tronuri in strainatate; ea voiesce mai cu deosebire sa stabilésca tractate de comerciu avantajoase cu tierile care au posessuni dincolo de mare.

Eata totu secretulu missiunei comitelui de Hatzfeld: acést'a nu este tocmai ce-va de cea mai mare finetia in diplomacia, dara este adeverulu in prosa, si viitorulu 'lu va confirmá.

Voci din publicu.

(Fine)

„Intrebarea, de a radicatu biseric'a cu spesele grecilor seu ale românilor,

e dara zadarnica, căci o biserică nu este a celor ce o a clăditu, ci a comunitătiei pentru care s'a înființat. Fundatorii nu suntu proprietarii bisericiei (căci atunci acésta s'ară poté lăsa de mostenire), ci numai binefacatorii bisericiei.

Dara chiaru fundatoril se numese pre sine in petitunea dinăduo comercianti greci si români.

Si fundatorii, cari de altmintreneau adunat u bani pentru radicare a bisericiei prin subscriptiuni, au cedat u biserică înființată comunitătiei mai susu amintite dupa cum se poté vedé acésta si din documentulu de intabulare dela cartile funduare din Brasovu.

E dara invederatu, ca biserică din cestiune nu este o biserică națională grecoasă a compagniei, precum există atari (biserici) si pre alte locuri, ci este o biserică confessională destinată pentru toti credinciosii gr. or. fără diferenția de naționalitate.

Ne va intrebă ori si care, cum de a venită acésta biserică mai tardu in administratiunea exclusiva a grecilor?

Lucrul sta astfelu:

Indata dupa înființarea bisericiei noile civile la anulu 1786/7 a dispusu episcopulu de pre atunci Nichiticiu in contigere cu autoritățile politice, că vechi'a capela a compagniei devenindu superflua sa se caseze si compagnistii greci sa tréca la biserica cea nouă. Opunendu-se acest'a (mesurei volnice), capel'atreibungu se inchida prin asistința militară si compagnia trebui sa intre in biserică cea nouă.

Prin mediocirea episcopului Adamantu (episcopulu Nichiticiu murise) s'a realizat deosebitu intre comercianti civili si intre compagnistii greci de alta parte un pactu pre basea parității in administratiunea si limb'a bisericiei.

Compagnistii greci erau in se privilegiati, densii nemultiindu-se cu egal'a indreptatire voiau sa domosca preste civi.

De acea facura ei pretensiune la o indreptatire esclusiva in biserică ce n'au fostu cladita de densi ci de civi, si nimirindu-se intrace patent'a de toleranța a lui Iosifu li se oferă la acést'a unu teren favoritoriu.

Este caracteristica intemeiarea pretensiunile loru neindreptatate. Dupa cum se poté vedé din cercetarea contelui Nemes din anulu 1789, densii se enunciara in modulu urmatoriu:

„Fiindu ca numai compagnistii privilegiati, nu in se comercianti civili, avuram dreptulu de a posiede o biserică gr. or. in interiorulu cetăței Brasovu, civilii ne-au scurtat pre noi in dreptulu nostru de ore-ce beneficiarii cari au concursu cu banii loru la radicarea bisericiei noile, cându nu se cladea acést'a biserică sigură aru si datu (banii) la capela compagniei noastre, ergo biserică cea nouă este a noastră a compagnistilor.“

Acesta temeiuri astadi suntu ridicule dara atunci s'au aflatu căte unii ce le credeau.

Proiectulu decorse pre cale administrativ-politică si biserică cu norocu schimbatoriu; au urmatu decisiuni preste decisiuni cându in favorulu unei căndu in favorulu celei-lalte parti.

Spiritulu ce a predominat inainte de 1848 in clasele privilegiate, aversiunea inculpata din vechime in aceste clase, mai cu séma la oficiolatele sasesci, contr'a românilor cari erau numai nisice tolerati, au avuto de urmare ca procesulu ce decurge intre döne corporatiuni naționale (compagnistii si cetățenii) se transformă intr'unu procesu purtat u români si greci, si apucatorile grecilor spre a sugrumă pre români erau favoritate asiatică inceputu cu incetolu administratiunea bisericiei si a avorei bisericesci a venit u esclusivu in mâinile grecilor, fără că sa existe vre-o ordinatiune in acestu intielesu.

Compagnia comercială grecoasă, care dupa cum dovedeseu actele constă in majoritatea ei din români, cu bisericile si privilegiile ei comerciale a incetat de multu de a exista si totosi asiatică numitii greci de astadi pretindu că urmatorii compagniei fără nici o indreptatire drepturile celei din urma, de-si cei mai multi dintre ei, ba chiaru matadorii loru, nu

suntu greci, ci bulgari si români cari au emigrat aici in tempul celu mai nou din orient:

Scopulu meu n'a fostu a descrie cursul acestui procesu, voiamu numai sa statorescu prin aceste deslusiri atât, ca aici nu se trată de o biserică națională elenica, dupa cum mai există atari că biserici de ale compagniei ce au fostu ici pre colecta, ci in intielesulu documentelor fundaționali de un'a confesiunale, adeca de o biserică destinată pentru toti credinciosii gr. or. fără diferenția de naționalitate.

Ce privesce avereia bisericăsca, noi nu o am preinsu nici preste totu nici in parte (pentru ea, dupa cum diseram mai susu avereia bisericăsca este a bisericiei insasi că persoana morale), ci români voiesc numai sa fie recunoștiți in intielesulu documentelor fundaționali de membrii deplinu indreptatili in comunitatea bisericăsca dupa analogia comunității primitive bisericesci.

Avereia bisericăsca constă din diverse fundaționi, cari parte suntu destinate spre scopuri in genere umanitare, parte spre scopuri bisericesci si scolare.

Dreptu acea români luându parte la administratiune nu facu nimenu vre-o nedreptate, prin aceea ca intra numai in vechile loru drepturi, pentru-ca fundaționile nu se potu instrui dela scopurile predestinate, mai multu, români se voru îngriji că voiai a pilor fondatori, sa se realizeze intr'adeveru si mai cu acuratetă de cătu pâna acum.

Acest'a e ce dorescu români, acést'a e de ce se temu asiatică numitii greci.

Ce se tiene de cărt'a despre fratii falimentati Manciu si pucinu 'mi pasa de acesta.

Români forte adeseori au repetit u in suplicele loru ca fratii Manciu că si multi altii cari se dau de greci nu suntu greci, ci parte români parte bulgari, cari din interesu lesne de precepit se dau pre sine de greci.

Nu e nice frumosu nica umanu, a dă afară pre nisice membrii cari pâna ce le străucea stăuera erau considerati de grecii cei mai puri si că atari aleși si in administratiune, acum dupa ce devină nenorociti.

Brasovu 30 Maiu 1874.

N. Strevoiu
advocat.

Miscarea industrială in România.

Lini'a Iasi-Ungheni s'a inaugurat. Ea a fostu construita de o cumpănia indigenă si conditiunile in cari aceste lucrări au fostu executate suntu recunoscute de satisfacătoare. Acést'a face onore terei. Români trag cu legitimu orgoliu conchisiunea ca suntu in stare de a intreprinde ei singori si de a conduce la celu mai bunu sfersu, lucrări mari de utilitate publică. Aceeași companie e insarcinata si cu canalele dela Galati si cu cheiul din Braila.

Diariul „Curierul Financiar“ din Bucuresci, in esaminarea ce face bugetul statului pre anulu 1875, observă ca contribuționile directe si indirecte figurați pentru cifra de 61,283,017 fr., adica 12 fl. 25 cr. de locuitori, pre căndu in alte state, ambele ramuri dă dela 25 pâna la 30 franci de capu. Si remarcă ca impositul fonciar e departe de a dă aceea ce aru potea si aru trebuí sa dea, pentru ca elu apasa principalmente asupr'a proprietarului micu, a cărei proprietate a potutu si cu inlesnire mesurata, pre căndu suprafaci's proprietătilor mari e forte imperfectu cunoscuta.

Pentru a asiedă, dice Curierul Financiar, si impositul fonciar intr'unu modu fierb, si alu face sa raporte totu venitul ce elu comporță, stabilirea catastrului este indispensabile, acést'a va fi o adeverata bine facere si pentru statu si pentru particulari: acei'a chiaru care aru gasi ca acesta reforma aru lovi in interesele loru, nu voru intârdia a recunoște si a aprecia avantajul ce va decurge pentru densii din delimitarea esactă

Varietăți.

* * (Stare precaria.) Sub Nr. 14,642/1874 recerea directiunea financiale reg. ung. din locu jurisdicția Sabiană, că cu privire la tristă stare finantială a statului să intrevină cu tota energie la incasarea dărilor restante și curente, și încă înainte de secerisul de estu tempu; adaugă înse totu odata, ca proprietarii și industrișii mai seraci sa se crută.

O astfel de dispoziție nu putem decât să o salutăm, dar scim din experientia, că ea se practica chiar din contra, de către clasele cele mai serace ale poporului nostru se störce chiar și celu din urma crucieru, ce dăresc statului, fără nici o crutiare ori considerație, că lu face neapă de a se mai putea sustine și a mai putea solvi mai departe statului, ce-i compete acestui.

Déca înse atari dispoziții salutare voru să numai pre harthia și nu voru fi să înadeveru practice, atunci nu va fi greu a prevedea funestele urmări pentru poporul să statu, ce voru rezultă, cându numai clasele mai serace voru fi constrinse la punctualitate, iera proprietarii mari voru fi ocrotiti și protegiati. Cum e înse lucrul cu totul intorsu, cându e vorba a se exercia drepturi, atunci cei cari trebuie să responde mai întâi darea, suntu său cei de pre urma, cari se mai întrebă său suntu cu totul desconsiderati.

* * (Balonul „Michail Vitello“). Astăzi a avut locu înălțarea acestui balon colosal pre uno tempu săpte linisită și favorabil. La 5 ore după amidi balonul a sbarat cu o intila din ce în ce crescenda, și în aplauzele publicului numeroso, docendu cu sine pre d. Villemot și pre d. Ventura. După o suire de $\frac{1}{4}$ de ore, balonul a început a devia spre apus, apoi a apucat spre Nordu și s-a suiat mereu la o înalțime săpte mare, înălțu pre la 6 ore acela volumu atât de mare de abia se vedea că uno pepene, iera nacelă nu se mai poate distinge. În cele din urma pre la 7 nu s-a mai potut vedea. Nu scim înălțu ce parte va fi cadiutu. Vomu dă amanuntele interesante ale coborîrii, care este uneori insotita de săpte care pericol. Sa sperăm că aceasta prima călătorie va fi placuta până în sfîrșit.

Raportu comercial.

Sabiul 19 Iuniu n. Grâu 7 fl. 47 xr. frumos, 7 fl. 13 xr. mescetatu, 6 fl. 80 xr. qualit. infer.; secară 4 fl. 93 xr. pâna 4 fl. 67; orzu 4 fl. —; ovesu 2 fl. pâna 1 fl. 93 xr.; encurză (porumb) 4 fl. — xr.; cartof 2 fl. 13 xr. galată austriaca.

Cânepe 20 fl. majă. Lințea 6 fl. — xr.; mazarea 6 fl. 67 xr., Fasolea 6 fl. — xr. Fenu legat 1 fl. 25, nelegat 1 fl. 10 xr., paie lungi 80 xr., scurte 70 xr., majă. Lemne de focu 8—10 fl. stang. austr. Carnea de vita 18—22 cr. p., de porcă 28 xr. Ursore 79 xr. pâna la 1 fl. 20 cupă.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/13 Iuniu 1874.

Metalicele 5%	69 45
Imprumutul național 5% (argint)	74 85
Imprumutul de statu din 1860	10 08
Actiuni de banca	99 03
Actiuni de credit	220 25
London	111 90
Obligationi de desdaunare Unguresci	74 90
" " Temisiorenă	74 90
" " Ardelenești	72 55
" " Croato-slavone	78 —
Argintu	106 20
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 93

Nr. prot. 121. 1874.

Concursu.

Cu concesiunea Prévenerabil, Consistoriu archiepiscopal d.t.o 18 Aprilie c. nr. 752/B.—392 cons. urmata după rogarea parochului Sofroniu Bradusie din Trapolda Protopresbiteratul tractolui Sighișorei gr. or., — pentru ocuparea postului de capelanu în mențină parochia, se scrie concursu până în 7 Iuliu 1874 st. v.

Emolumentele anuale impreunate cu acestu postu suntu lote venitele parochiale susu numita de pâna aci, — care constau:

1. Cas'a parochiale cu edificiile economice;
2. Portiunea canonica statutoria din 6 jugere pamentu clas'a II-a;
3. Unu locu de verze;
4. Câte o ferdela cucurzu săritu de familia, dela 83 famili;
5. Stola usata pâna aci.

Doritorii de a ocupa acestu post au de a-si astern petitionile lor instruite in sensulu dispositionei provisorie pentru regularea parochielor § 16. lit. d) din actele sinodului archiepiscopal 1873 Protopresbiterului concernante pâna la tempul susu amintit.

Sighișoara 24 Maiu st. v. 1874.
In contilegere cu comitetul parochiale respectiv.

Zacharia Boiu, protop. gr. or.

„ALBIN'A“

institutu de creditu și de economii in Sabiuu
primesce depunerile de capitale spre fructificare.

- pre lângă anunțarea radicării in sensulu statelor cu 6% interese;
- sub conditione, de a se anunța institutului radicarea depunerii la trei luni înainte, cu $6\frac{1}{2}\%$;
- sub conditione, de a se anunța institutului radicarea depunerii la siiese luni înainte, cu 7%;

Cu privire la conditionile b) și c) deponentele are a se declară in diu'a depunerei; altcum inlocarea se va privi că urmata sub condiținea a).

Interesele incep cu diu'a, care urmează după diu'a depunerei și înceată cu diu'a premergătoare dilei, in care se radica depunerea, cu acela adausu înse, ca numai dela acela capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu putinu 15 dile.

Depunerile trimise prin posta se rezolvă totu-déun'a in diu'a primirei prin spedarea lib-lului la adres'a deponentului.

Sabiul 28 Maiu 1874.

Directiunea institutului.

Celu mai nou și mai mare depositu de orológe in Sabiuu.

la

JOHANN BUSCHEK

orologieriu,

Ulti'a Cisnădiei Nr. 16 vis-a-vis de Hotelul „La Corón'a Ungariei“. Recomenda orológele sele de aur și argintu de I calitate, de Genf, alese personalmente și probate prin oficiu, cu garantia de 1—2 ani.

Orologie de argintu cu căte fl. 13, 14, 16, 18, 20, 24, 26, 28, 30—40.

Orologie de aur cu căte fl. 28, 30, 32, 34, 36, 40, 45, 50, 60, 70—150.

De I calitate orológe cu pendulu, o decore pentru ori-ce locuția cu căte fl. 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 44, 46, 50, 60, 70—150.

Orológe de biroul francesu, de marina și deșteptătorie (Wecker) etc.

Lantiuri de aur și argintu, probate prin oficiu și adeca: Lantiuri de argintu cu căte fl. 3, 4, 5 pâna la 12, de aur: Lantiuri de gât cu căte fl. 32, 34, 36, 40, pâna la 80 și 150.

Reparaturele se facu după modelu celu mai nou solidu și cu garantia de unu anu.

Pretiu curinte mai detaiatu gratis et franco.

(3—20)

a proprietătilorloru; nu vomu mai plati de siguru statului o suma superioara acelei ce cheltuescă in continu procese cari dureză adesea cu anii și inghetu sume considerabile fără nici una profită.

„Scim ca aceasta propunere a fostu facuta statului acum doi său trei ani, de unul din cei mai distinsi ofițeri superioiri ai armatei române. Acestu ofițer se insarcină de a executa cu concursul ofițerilor de statu maiori și de geniu unu catastru săpte îngrijită și fără minutești, astfelu după cum lu posedu și cele-lalte state, și care pre cău ne aducem aminte, a cerutu unu terminu de doi ani pentru acesta lucrare și unu creditu de unu milionu numai. E tristă ca guvernul și camerele n'au luat in serioasa considerație aceasta propunere. Ca-tastrul executat in conditiunile propuse, afara ca aru si avut de rezultat de a dotă tierra cu o lucrare a cărei trebuintă devine din ce in ce mai viu similita din punctul de vedere al proprietății și al imobilului, de către aru si permis de a cunoște intr'unu modu exactu, bogatiile minerale ale terei, de a adresa o chartă geografică, in fine aru si fostu unu adeverat cursu de studiu pentru ofițerilor cari aru si fostu ocupati cu aceasta lucrare, atât de folosită pentru statu și pentru ei singori.“

— Camer'a româna esamina in acesta momentu unu proiectu de lege, pentru modificarea legii timbrului, și unu altul pentru concederea salinelor.

— Recolt'a se anunta magnifica in România.

— Acum, căte-va cuvinte asupra Societății financiare care continua a se bucură de favoreea publică.

Dupa raportul presentat adunării generale din Bucuresci, de Menelasu Gherman, in absența d-lui Radocanachi președintele, resultă ca in cursul exercițiului societatea a facutu avansurile necesare pentru terminarea liniei Iasi-Ungheni cari trebuie sa legă căile ferate române cu linile ruse; a facutu impromotul de 1 milion de franci orasului Craiovă și a luat parte la fundarea bancei de Brailă.

Misarea totală a operatiunilor a fostu de 192,263,420 fr. 03 c., din care 56,911,011 fr. 03 bani in recete și 55,959,900 fr. in plată. A importat asemenea 500,000 napoleoni, si a exportat 165,000.

Numerul efectelor scomptate in piata și avansurile pre depozite, fără a cuprinde bunurile de tesaru, s'a urcat dela 1 Ianuarie pâna la 31 Decembrie 1874, la 18,782, 848 fr. 94 b.; ieră incasarile la 15,270, 906 fr. 59 b.; aceea ce da o cifra de patru ori mai mare de cătu aceea din anul din urma. Produsul brut, deductiune facându din căte dobândile platite la diversi și la comptula de rezerva, s'a urcat la 930,943 fr. 84 b., din care urmează a se scăde compuțile generale 141,714 fr. 69 b. Beneficiile nete suntu de 789,229 fr. 15 b.

Deducendo din aceasta suma 8 la sută pentru cele două cupoane de dobândă, 10 la sută pentru fundurile de rezerva, 4 la sută pentru administratorii in funcție, ramane 391, 383 fr. 35 b., a distribuit că dividendum, adica 25 fr. de actie, raportându la exercitu anul 1874 91,383 fr. 35 b.

Acesta repartitione a adusu venitul exercitu anul 1873 la 45 franci de actie și 18 la sută asupra capitalului versat.

Portul și calea ferata dela mare negra.

Idea pentru înființarea unui port român la marea-negra, este totu atât de bine primită de restul Europei că și la noi. Avantajele ce prezinta creația acestei portu din punctul de vedere al desvoltării materiale a României, cătă si din acela al aventurii economici a unei părți a Europei orientale suntu viu apreciate de pres'a occidentală. Astu-fel „l'Economiste Francais“, dicăriu, care după cum se scie, se bucura de o influență incontestabilă in cestiunile econo-

mice și financiare, intr'unu lungu articlu consacratu revistei economice a Europei, după ce vorbesc de căile ferate serbe, ajunge la cestiunea portului român și reproduce o mare parte dintr'unu articlu pre care „Corierul Financiar“ de aci l'a consacratu in numerulu seu dela 16 Maiu espirat stodiuloră acestei cestiuni. Suntemu sărte fericiti de a vedea acestu proiectu apreciatu și susținutu de unu diuariu ale cărei opinii constituiesc o autoritate in lumea economică și financiară. Reproducemu dara partea articulului Economistului relativă la acestu subiectu:

„... Astu-felii uno altu proiectu, de căre depinde că sa dicemă asiā, totu viitorul comercial, tota dezvoltarea materială a României, că și elanu economicu al unei părți a Europei orientale a fostu dejă obiectul unor studii săpte înaintate.

„E vorbă de a stabili la marea negra unu portu care legat u interiorul și cu restul terei, printre linia ferata, aru veni sa modifice conditiunile de existență ale acestoru regiuni, unde resursele de totu felul nu lipsesc de sigură. Lasămu sa vorbesc „Corierul Financiar“ din Bucuresci:

„Constructionea portului va fi mai întâi o imensa bine facere pentru navigație, care nu va mai avea luptă in contră obstacolilor, ce-i prezenta actualmente Dunarea, scapandu de acele cheltuieli pre care le supărta in acestu moment, și care o facu atât de onerosă. Comerțul și agricultura voro gasi la rendul loru facilități multă mai mari pentru petrecerea productelor sale, in ormă diminuțării cheltuielilor, ce apăsa actualmente miscarea comercială și maritimă, care in locu de a se opera numai 7—8 luni pre anu, situatiune care atrage prea-mări crise financiare și stockuri considerabile de produse agricole va avea locu fără intrerupere in tota durată anului prin mediul acestui portu totu-déun'a deschis pre marea-negru.

„Acăi se prezinta o cestiune, miscarea comercială va luă ca aceasta direcție, și cestiunea esențială, dela care depinde totu viitorul acestui proiectu? Responsu nu pote fi de felu indoelnicu.

„Într-adeveru, lungimea intinderei teterilor dela Odes'a la Constantino-pole nu prezintă decât unu singur portu, Varnă, de către dă cineva nomele de portu unei răde deschise, espuma la lōe venturile, și unde imbarculu și desbarculu intempina dificultăți extreme. Décădara prin mediul unei căile ferate portu, a cărui localitate a fostu alătura in săpte condiții perfecte, este pusu in comunicatiune nu numai cu restul terei, dară inca și cu Europa, aceasta căle va fi de sigură preferată, pentru că ea va fi cea mai drăptă. Si tocmai pentru a ajunge la acestu rezultat, proiectele in cestiune eu de basă stabilirea unei linii ferate dela portu la Galati, linia care aru fi directu la acestu oras, fără o incungurare prejudiciabila pre la Barbosi, pre care o sperăm și o dorim pentru Galati; va fi în fine cu deseverirea primă și inlocuita printre linia directă cu Brailă și cu restul terei.

„Pre de alta parte, proiectul comportă unu ambrasament dela Ismail la portu; prin urmare acăstă aru și pentru Basarabia, care e lipsită de bune căli, o imensă, binefacere. In fine portul aru pot fi legat și cu lassi prin Vaslui de a dreptul, in locu de a fi prin Tecuci după cum se stabilesc pre proiectu. Acestu din urmă traseu va fi de sigură săpte avantajosu, pentru că mărfurile voro percorze acăstă linia in locul celei dela Odes'a, din punctul de vedere al putinei sele intinderi pâna la mare.

„Studiele înse, concernindu acăstă căle, nu suntu inca facute; este săpte importantu că guvernul sa le autorise cătu se va potă mai curenă, pentru că aceste linii sa fie construite mai năntă, că prin terminarea călei Odes'a, mărfurile sa se obinuiesc a urmă acăstă din urmă căle.